

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. lapkričio 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Naujų valstybių narių įstojimas – Kroatijos Respublika –
Pereinamojo laikotarpio priemonės – Laisvė teikti paslaugas – Direktyva 96/71/EB –
Darbuotojų komandiravimas – Kroatijos ir trečiųjų šalių piliečių komandiravimas į Austriją per Italijoje
įsteigtą įmonę“

Byloje C-18/17

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija) 2016 m. gruodžio 13 d.
nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. sausio 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto
prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Danieli & C. Officine Meccaniche SpA,

Dragan Panic,

Ivan Arnautov,

Jakov Mandic,

Miroslav Brnjac,

Nicolai Dorassevitch,

Alen Mihovic

prieš

Regionale Geschäftsstelle Leoben des Arbeitsmarktservice

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurią sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einantis ketvirtosios kolegijos pirmininkas
M. Vilaras, teisėjai J. Malenovský, L. Bay Larsen (pranešėjas), M. Safjan ir D. Šváby,

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. vasario 28 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: vokiečių.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Danieli & C. Officine Meccaniche SpA*, D. Panic, I. Arnautov, J. Mandic, M. Brnjac, N. Dorassevitch ir A. Mihovic, atstovaujama *Rechtsanwalt E. Oberhammer*,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Hesse,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir D. Klebs,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir J. Langer,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Kellerbauer ir L. Malferrari,

susipažinęs su 2018 m. balandžio 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 56 ir 57 straipsnių, Akto dėl Kroatijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą sąlygų ir Europos Sąjungos sutarties, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo bei Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pritaikomųjų pataisų (OL L 112, 2012, p. 21; toliau – Kroatijos stojimo aktas) V priedo 2 skyriaus 2 ir 12 dalių ir 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 18, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 431) išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp Italijos bendrovės *Danieli & C. Officine Meccaniche SpA* (toliau – *Danieli*) ir šešių darbuotojų, turinčių Kroatijos, Rusijos ir Baltarusijos pilietybę, vienos šalies, ir *Regionale Geschäftsstelle Leoben des Arbeitsmarktservice* (Darbo rinkos tarnybos Leobeno regiono skyrius, Austrija) prie Federalinės darbo, socialinių reikalų ir vartotojų apsaugos ministerijos, kitos šalies, dėl nurodytų darbuotojų komandiravimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Kroatijos stojimo aktas

- 3 Kroatijos stojimo akto 18 straipsnyje nustatyta:

„V priede išvardytos priemonės Kroatijai taikomos tame priede nustatytais sąlygomis.“

- 4 Kroatijos stojimo akto V priedo „Stojimo akto 18 straipsnyje nurodytas sąrašas: pereinamojo laikotarpio priemonės“ 2 skyriaus „Laisvas asmenų judėjimas“ 1, 2 ir 12 dalyse numatyta:

„1. Darbuotojų judėjimo laisvei ir laisvei teikti paslaugas, įskaitant laikiną darbuotojų judėjimą, kaip apibrėžta Direktyvos 96/71/EB 1 straipsnyje, tarp Kroatijos ir kiekvienos iš esamų valstybių narių [SESV] 45 straipsnis ir 56 straipsnio pirma pastraipa visapusiškai taikomi tik atsižvelgiant į 2–13 dalyse nustatytas pereinamojo laikotarpio priemones.

2. Nukrypstant nuo [2011 m. balandžio 5 d. Tarybos] Reglamento (ES) Nr. 492/2011 [dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, 2011, p. 1)] 1–6 straipsnių ir iki dvejų metų laikotarpio nuo įstojo dienos pabaigos, esamos valstybės narės taikys nacionalines arba pagal dvišalius susitarimus priimtas priemones, reglamentuojančias Kroatijos piliečių patekimą į jų darbo rinkas. Esamos valstybės narės gali toliau taikyti tokias priemones iki penkerių metų laikotarpio nuo įstojo dienos pabaigos.

<...>

12. Vokietija ir Austrija, siekdamos panaikinti rimtus tam tikruose pažeidžiamuose jų darbo rinkos paslaugų sektoriuose kilusius sutrikdymus, kurie tam tikruose regionuose gali kilti dėl tarpvalstybinio paslaugų teikimo, kaip apibrėžta Direktyvos 96/71/EB 1 straipsnyje, arba atsiradus tokio sutrikdymo grėsmei, ir kol jos pagal pirmiau nurodytas pereinamojo laikotarpio nuostatas laisvam Kroatijos darbuotojų judėjimui taiko nacionalines arba pagal dvišalius susitarimus priimtas priemones, pranešusios Komisijai gali nukrypti nuo SESV 56 straipsnio pirmos pastraipos, siekdamos apriboti laikiną darbuotojų, kurių teisei dirbti Vokietijoje ir Austrijoje taikomos nacionalinės priemonės, judėjimą, susijusį su Kroatijoje įsteigtų bendrovių teikiamomis paslaugomis.

Paslaugų sektorių, kuriems gali būti taikoma ši leidžianti nukrypti nuostata, sąrašas:

<...>

– Austrijoje:

Sektorius NACE (*) kodas, jei nenurodyta kitaip

<...>

Statyba, įskaitant susijusias šakas

45.1–45.4

Veikla, išvardyta Direktyvos 96/71/EB priede

<...>

(*) NACE: žr. 31990 R 3037: 1990 m. spalio 9 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3037/90 dėl statistinio Europos bendrijos ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (OL L 293, 1990 10 24, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 177).

<...>

Dėl šios dalies taikymo laikino darbuotojų judėjimo, susijusio su tarpvalstybinių paslaugų teikimu tarp Vokietijos ir Kroatijos arba Austrijos ir Kroatijos, sąlygos negali tapti labiau ribojančios nei tos, kurios galioja Stojimo sutarties pasirašymo dieną.“

5 NACE 45.1–45.4 kodai:

„-45			Statyba
	45.1		Statybvietės paruošimas
		45.11	Pastatų nugriovimas, išardymas; žemės darbai
		45.12	Žvalgomasis gręžimas
	45.2		Pastatų ir jų dalių statyba; inžinerinių statinių statyba
		45.21	Bendroji pastatų statyba ir inžinerinių statinių statyba
		45.22	Laikančių stogo konstrukcijų ir stogo dangų montavimas
		45.23	Automagistralių, kelių tiesimas, aerodromų ir sporto įrenginių statyba
		45.24	Vandens statinių statyba
		45.25	Kiti statybos darbai, įskaitant specialiuosius profesinius darbus
	45.3		Pastatų ir statinių įrengimas
		45.31	Elektros įrangos ir kitų įtaisų įrengimas
		45.32	Izoliacijos įrengimas
		45.33	Vandentiekio ir panašių sistemų įrengimas
		45.34	Kitokių pastatų ir statinių įrengimas
	45.4		Statybos baigimas
		45.41	Tinkavimas
		45.42	Stalčiaus dirbinių įrengimas
		45.43	Grindų ir sienų dengimas
		45.44	Dažymas ir stiklinimas
		45.45	Kiti baigiamieji statybos darbai“

Direktyva 96/71

6 Direktyvos 96/71 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Ši direktyva taikoma valstybėje narėje įsisteigusioms įmonėms, kurios pagal tarpvalstybinio paslaugų teikimo sistemą komandiruoja darbuotojus į kitos valstybės narės teritoriją pagal šio straipsnio 3 dalį.

<...>

3. Ši direktyva taikoma tada, kai šio straipsnio 1 dalyje paminėtos įmonės imasi vienos iš šių tarpvalstybinių priemonių:

a) savo sąskaita komandiruoja darbuotojus į kitos valstybės narės teritoriją ir duoda jiems nurodymus, vadovaudamasi sutartimi, sudaryta tarp darbuotojus komandiruojančios įmonės ir toje valstybėje narėje veikiančios šalies, kuriai bus teikiamos paslaugos, su sąlyga, kad komandiruotės metu komandiruojančioji įmonė ir darbuotojas saistomi darbo santykiais;

arba

b) komandiruoja darbuotojus į įstaigą arba grupės valdomą įmonę kitos valstybės narės teritorijoje, su sąlyga, kad komandiruotės metu komandiruojančioji įmonė ir darbuotojas saistomi darbo santykiais;

arba

c) kaip laikino įdarbinimo įmonė ar įdarbinimo agentūra samdo darbuotoją įmonei, kuri yra įsisteigusi ar veikia valstybės narės teritorijoje, su sąlyga, kad komandiruotės metu laikino įdarbinimo įmonė ar įdarbinimo agentūra ir darbuotojas saistomi darbo santykiais.

4. Ne Bendrijoje įsisteigusioms įmonėms negali būti taikomos palankesnės sąlygos už tas, kurios taikomos valstybės narės teritorijoje įsisteigusioms įmonėms.“

7 Direktyvos 96/71 priede numatyta:

„3 straipsnio 1 dalies antroje įtraukoje nurodyta veikla apima visus darbus, susijusius su statyba, remontu, priežiūra, pastatų rekonstravimu ar griovimu, visų pirma:

- 1) žemės kasimo darbus,
- 2) žemės stumdymo darbus,
- 3) faktinius statybos darbus,
- 4) surenkamųjų elementų surinkimą ir išmontavimą,
- 5) įrengimą arba instaliavimą,
- 6) perplanavimą,
- 7) atnaujinimą,
- 8) remontą,
- 9) išmontavimą,
- 10) griovimą,
- 11) aptarnavimą,
- 12) priežiūrą, dažymą ir valymą,

13) tobulinimą.“

Austrijos teisė

- 8 Pagrindinėje byloje taikomos redakcijos (paskelbta *BGBL. I 72/2013*, toliau – *AuslBG*) *Ausländerbeschäftigungsgesetz* (Užsieniečių įdarbinimo įstatymas, *BGBL. 218/1975*) 18 straipsnis suformuluotas taip:

„Įmonės komandiruoti užsieniečiai

Įdarbinimo sąlygos; leidimas komandiruoti

1) Užsieniečiams, kuriuos federacinėje teritorijoje įdarbina užsienio darbdavys, joje neturintis savo įmonės buveinės, jei toliau nenustatyta kitaip, reikalingas leidimas dirbti. Jei šie darbai trunka ne ilgiau kaip šešis mėnesius, užsieniečiams reikalingas leidimas komandiruoti, kuris gali būti suteikiamas ne ilgesniam kaip keturių mėnesių laikotarpiui.

<...>

12) Užsieniečiams, kuriuos į Austriją suteikti laikinos darbo paslaugos komandiruoja įmonė, kurios buveinė yra kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje, leidimas įdarbinti arba leidimas komandiruoti nereikalingas, kai:

- 1) jiems nustatyta tvarka suteiktas leidimas dirbti ilgesnį nei komandiruotės į Austriją laikotarpį valstybėje, kurioje yra įmonės buveinė, ir jie teisėtai įdarbinti juos komandiruojančioje įmonėje ir
- 2) laikomasi Austrijos reikalavimų dėl darbo užmokesčio ir darbo sąlygų pagal *Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz* (Darbo sutarčių teisės suderinimo įstatymas; *BGBL.*, Nr. 459/1993) 7b straipsnio 1 dalies 1–3 punktus ir 2 dalį ir socialinio draudimo teisės nuostatų.

Federalinės finansų ministerijos Centrinė nedeklaruojamo darbo kontrolės pagal *AuslBG* ir Darbo sutarčių teisės suderinimo įstatymą koordinavimo tarnyba pranešimą apie įmonės komandiruotų užsieniečių įdarbinimą turi nedelsdama persiųsti kompetentingam Įdarbinimo tarnybos regiono skyriui pagal Darbo sutarčių teisės suderinimo įstatymo 7b straipsnio 3 ir 4 dalis. Įdarbinimo tarnybos regiono skyrius per dvi savaites nuo pranešimo gavimo įmonei ir užsakovui, kuriam darbo paslaugos bus teikiamos, turi patvirtinti, kad visos sąlygos tenkinamos (komandiravimo ES patvirtinimas), arba, jei jos netenkinamos, neleisti komandiruoti darbuotojų. Nepažeidžiant pareigos pranešti pagal Darbo sutarčių teisės suderinimo įstatymo 7b straipsnio 3 ir 4 dalis, jei sąlygos tenkinamos, veiklą galima pradėti ir negavus komandiravimo ES patvirtinimo.“

- 9 *AuslBG* 32a straipsnyje numatyta:

„Pereinamosios nuostatos dėl Europos Sąjungos plėtros

1) Europos Sąjungos valstybių narių, kurios į Europos Sąjungą įstojo 2007 m. sausio 1 d. pagal [Belgijos Karalystės, Čekijos Respublikos, Danijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Estijos Respublikos, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Airijos, Italijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Nyderlandų Karalystės, Austrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos, Slovakijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Švedijos Karalystės, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (Europos Sąjungos valstybių narių) ir Bulgarijos Respublikos bei Rumunijos] sutartį dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo į Europos Sąjungą [OL L 157, 2005, p. 11], piliečiai

neturi laisvo darbuotojų judėjimo teisės pagal 1 straipsnio 2 dalies 1 punktą, išskyrus atvejus, kai jie yra kitos EEE valstybės narės piliečio, pagal Bendrijos teisę turinčio teisę gyventi šalyje, giminaičiai, kaip jie suprantami pagal *Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz* (Įsisteigimo ir buvimo šalyje įstatymas) 52 straipsnio 1 dalies 1–3 punktus.

<...>

11) Remiantis [Belgijos Karalystės, Bulgarijos Respublikos, Čekijos Respublikos, Danijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Estijos Respublikos, Airijos, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Italijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Nyderlandų Karalystės, Austrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Rumunijos, Slovėnijos Respublikos, Slovakijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Švedijos Karalystės, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (Europos Sąjungos valstybių narių) ir Kroatijos Respublikos] sutartimi dėl Kroatijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą [OL L 112, 2012, p. 10], 1–9 dalys nuo Kroatijos Respublikos įstojimo į Sąjungą *mutatis mutandis* taikomos Kroatijos Respublikos piliečiams ir Kroatijos Respublikoje įsteigtiems darbdaviams.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 10 *Danieli* gavo vienos Austrijos įmonės užsakymą pastatyti vielos valcavimo gamyklą Austrijoje. Šiam užsakymui įvykdyti ši Italijos bendrovė norėjo įdarbinti keturis Kroatijos piliečius, Rusijos pilietį ir Baltarusijos pilietį.
- 11 *Danieli* priklauso bendrovių grupei, į kurią taip pat įeina Kroatijoje įsteigta bendrovė *Danieli Systec d.o.o.*, kurioje dirbo nurodyti keturi Kroatijos piliečiai, ir kita Italijos bendrovė *Danieli Automation SpA*, kuri buvo nurodytų Rusijos ir Baltarusijos piliečių darbdavė.
- 12 Nurodyti Kroatijos pilietybę turintys darbuotojai buvo perleisti *Danieli*, tačiau liko įdarbinti Kroatijos bendrovėje ir apdrausti socialiniu draudimu Kroatijoje. Rusijos ir Baltarusijos pilietybę turintys darbuotojai buvo perleisti *Danieli*, tačiau komandiruotės Austrijoje laikotarpiu liko įdarbinti *Danieli Automation* ir apdrausti socialiniu draudimu Italijoje.
- 13 2016 m. sausio 18 d. *Danieli*, remdamasi *AuslBG* 18 straipsnio 12 dalimi, perdavė šių darbuotojų duomenis *Zentrale Koordinationsstelle für die Kontrolle illegaler Beschäftigung* (Centrinė nedeklaruojamo darbo kontrolės koordinavimo tarnyba, Austrija) ir paprašė patvirtinti jų komandiravimą Sąjungoje.
- 14 Vėlesniame rašte *Danieli* nurodė, kad nebuvo šių darbuotojų darbdavė, o juos jai perleido minėtos Kroatijos ir Italijos bendrovės, kad būtų įgyvendintas vielos valcavimo gamyklos Austrijoje statybos projektas.
- 15 Darbo rinkos tarnybos Leobeno regiono skyrius atmetė prašymus patvirtinti komandiravimą pagal *AuslBG* 18 straipsnio 12 dalį ir uždraudė komandiruoti atitinkamus darbuotojus.
- 16 *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Austrija) atmetė dėl sprendimų atmesti šiuos prašymus paduotus skundus. Jis pažymėjo, kad pagal Direktyvos 96/71 1 straipsnio 3 dalies a punktą reikalaujama, kad „komandiruotės metu komandiruojančioji įmonė ir darbuotojas [būtų] saistomi darbo santykiais“. Teismo nuomone, nagrinėjamu atveju tokių santykių nebuvo, nes *Danieli* nebuvo minėtų darbuotojų darbdavė.

- 17 Dėl *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) sprendimų *Danieli* ir suinteresuotieji darbuotojai padavė ypatingą kasacinį skundą *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija).
- 18 Tokiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar SESV 56 ir 57 straipsnius, [Direktyvą 96/71] ir [Kroatijos stojimo akto] V priedo 2 skyriaus [„Laisvas asmenų judėjimas“] 2 ir 12 dalis reikia aiškinti taip, kad [Austrijos Respublika] turi teisę bendrovės, kurios buveinė yra Kroatijoje, darbuotojų komandiravimą apriboti reikalaujama leidimo dirbti, kai šie darbuotojai komandiruojami paskiriant dirbti Italijoje įsisteigusioje bendrovėje tam, kad Italijos bendrovė suteiktų paslaugą Austrijoje, o Italijos bendrovės užsakymu vykdoma Kroatijos darbuotojų veikla statant vielos valcavimo gamyklą Austrijoje apima tik šios paslaugos suteikimą Austrijoje ir šių darbuotojų ir Italijos bendrovės nesieja darbo santykiai?
2. Ar SESV 56 ir 57 straipsnius ir [Direktyvą 96/71] reikia aiškinti taip, kad [Austrijos Respublika] turi teisę bendrovės, kurios buveinė yra Italijoje, darbuotojų, kurie yra Rusijos ir Baltarusijos piliečiai, komandiravimą apriboti reikalaujama leidimo dirbti, kai šie darbuotojai komandiruojami paskiriant dirbti Italijoje įsisteigusioje antrojoje bendrovėje tam, kad ši antroji bendrovė suteiktų paslaugą Austrijoje, o antrosios bendrovės užsakymu vykdoma Rusijos ir Baltarusijos piliečių darbuotojų veikla apima tik antrosios bendrovės paslaugos suteikimą Austrijoje ir šių darbuotojų ir antrosios bendrovės nesieja darbo santykiai?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 19 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 56 ir 57 straipsniai, Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 2 ir 12 dalys ir Direktyva 96/71 turi būti aiškinami taip, kad Austrijos Respublika turi teisę riboti bendrovės, kurios buveinė yra Kroatijoje, darbuotojų, turinčių Kroatijos pilietybę, komandiravimą, reikalaujama leidimo dirbti, kai šie darbuotojai komandiruojami paskiriant dirbti Italijoje įsisteigusioje įmonėje tam, kad ši Italijos įmonė suteiktų paslaugas Austrijoje, ir šių darbuotojų su ja nesieja darbo santykiai.
- 20 Pirmiausia reikia priminti, kad aplinkybėmis, dėl kurių pateiktas pirmasis klausimas, Italijos įmonė *Danieli* paprašė kompetentingos įdarbinimo tarnybos regiono skyriaus išduoti komandiravimo be leidimo dirbti patvirtinimą dėl keturių Kroatijos darbuotojų, kuriuos jai perleido Kroatijos bendrovė ir kuriuos ji ketino panaudoti statydama vielos valcavimo gamyklą Austrijoje. Šis prašymas buvo atmestas, nes šiems darbuotojams tariamai galiojo reikalavimas turėtų leidimą dirbti.
- 21 Kyla klausimas, ar pagal Sąjungos teisę draudžiama reikalauti gauti tokį leidimą dirbti.
- 22 Šiuo aspektu pažymėtina, kad valstybėje narėje – šiuo atveju Italijos Respublikoje – įsteigta įmonė, kaip antai *Danieli*, turinti už atlygį pastatyti vielos valcavimo gamyklą kitoje valstybėje narėje, t. y. Austrijos Respublikoje, įsteigtos įmonės užsakymu, teikia paslaugą, kaip tai suprantama pagal SESV 56 ir 57 straipsnius.
- 23 Remiantis Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 1 dalimi, „[d]arbuotojų judėjimo laisvei ir laisvei teikti paslaugas, įskaitant laikiną darbuotojų judėjimą, kaip apibrėžta [Direktyvos 96/71] 1 straipsnyje, tarp Kroatijos ir kiekvienos iš esamų valstybių narių [SESV] 45 straipsnis ir 56 straipsnio pirma pastraipa visapusiškai taikomi tik atsižvelgiant į 2–13 dalyse nustatytas pereinamojo laikotarpio priemones“.

- 24 Siekiant nustatyti, ar nurodytos pereinamojo laikotarpio priemonės yra taikomos, reikia patikrinti, ar *Danieli* vykdomas paslaugų teikimas, kiek tam reikia laikinai naudotis Kroatijos darbuotojais, šiai įmonei perleistais Kroatijos įmone, yra Direktyvos 96/71 1 straipsnyje nurodytas paslaugų teikimas, apimantis laikiną darbuotojų judėjimą tarp Kroatijos Respublikos ir kitos valstybės narės, kaip tai suprantama pagal Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 1 dalį.
- 25 Remiantis Direktyvos 96/71 1 straipsnio 3 dalies c punktu, ši direktyva taikoma, kai vienoje valstybėje narėje įsteigta įmonė, teikdama tarpvalstybinę paslaugą kaip laikino įdarbinimo įmonė ar įdarbinimo agentūra, komandiruoja darbuotoją į įmonę naudotoją, kuri yra įsisteigusi ar veikia kitos valstybės narės teritorijoje, su sąlyga, kad komandiruotės metu komandiruojanči įmonė ir darbuotojas saistomi darbo santykiais.
- 26 Taigi Direktyvos 96/71 1 straipsnio 3 dalies c punktas gali būti taikomas tokiam veiksmui, kokį *Danieli* ketino atlikti pagrindinėje byloje, kai vienoje valstybėje narėje įsteigta įmonė, siekdama vykdyti su kitos valstybės narės įmone sudarytą paslaugų sutartį, komandiruoja darbuotojus, kuriuos jai perleido trečioje valstybėje narėje įsteigta įmonė, jeigu šis veiksmas tenkina visas šioje nuostatoje numatytas sąlygas.
- 27 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją darbuotojų komandiravimas perleidimo tikslu, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 96/71 1 straipsnio 3 dalies c punktą, turi apimti tris sąlygas. Pirma, darbuotojo perleidimas yra už atlygį teikiama paslauga, kurią teikiant darbuotojas lieka dirbti paslaugą teikiančioje įmonėje, o darbo sutartis su įmone naudotoja nesudaroma. Antra, šiam darbuotojų perleidimui būdinga tai, kad darbuotojo siuntimas į priimančiąją valstybę narę yra perleidžiančiosios įmonės teikiamų paslaugų dalykas. Trečia, taip perleidžiamas darbuotojas dirba kontroliuojamas ir vadovaujamas įmonės naudotojos (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 18 d. Sprendimo *Martin Meat*, C-586/13, EU:C:2015:405, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 28 Kalbant konkrečiai, pažymėtina, kad siekiant nustatyti, ar pats paslaugų teikimo dalykas yra darbuotojų komandiravimas į priimančiąją valstybę narę, reikia atsižvelgti, be kita ko, į visas aplinkybes, galinčias patvirtinti, kad paslaugų teikėjas neatsako už netinkamą sutartyje numatytos paslaugos suteikimą (2015 m. birželio 18 d. Sprendimo *Martin Meat*, C-586/13, EU:C:2015:405, 35 punktas).
- 29 Kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 46–49 punktuose, pagrindinėje byloje nagrinėjamas planuotas veiksmas tenkina visas šias sąlygas.
- 30 Pirma, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad Kroatijos darbuotojai turėjo likti susieti darbo santykiais su Kroatijos įmone, kuri už atlygį juos komandiravo į *Danieli*, o su pastarąja Italijos įmone neturėjo būti sudaryta jokia darbo sutartis.
- 31 Antra, iš bylos medžiagos taip pat matyti, kad paslaugų, dėl kurių teikimo susitarė Kroatijos įmonė ir *Danieli*, dalykas buvo šių darbuotojų komandiravimas į Austriją siekiant vykdyti su Austrijos įmone sudarytą sutartį dėl vielos valcavimo gamyklos statybų, o *Danieli* vienintelė buvo atsakinga už šios sutarties vykdymą.
- 32 Trečia, neginčijama, kad komandiruotės į Austriją laikotarpiu Kroatijos įmonės įmonei *Danieli* perleisti Kroatijos darbuotojai turėjo atlikti užduotis kontroliuojami ir vadovaujami įmonės naudotojos, t. y. *Danieli*.
- 33 Darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas planuotas veiksmas, kiek jis apima laikiną Kroatijos darbuotojų, kuriuos Kroatijos įmonė perleidžia *Danieli*, perkėlimą, yra Direktyvos 96/71 1 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytas paslaugų teikimas, apimantis laikiną darbuotojų judėjimą tarp Kroatijos Respublikos ir kitos valstybės narės, kaip tai suprantama pagal Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 1 dalį.

- 34 Šiam darbuotojų perleidimui taip pat taikoma Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 2 dalis, pagal kurią nukrypstant nuo Reglamento Nr. 492/2011 1–6 straipsnių ir iki dvejų metų laikotarpio nuo įstojimo dienos pabaigos esamos valstybės narės taikys nacionalines arba pagal dvišalius susitarimus priimtas priemonės, reglamentuojančias Kroatijos piliečių patekimą į jų darbo rinkas. Jeigu darbuotojų perleidimas nepatektų į Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 2 dalies taikymo sritį, ši nuostata galėtų netekti didelės dalies veiksmingumo (pagal analogiją žr. 2011 m. vasario 10 d. Sprendimo *Vicoplus ir kt.*, C-307/09–C-309/09, EU:C:2011:64, 35 punktą).
- 35 Tačiau nurodytam perleidimui nebūtų taikoma Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 12 dalis, jeigu paaiškėtų, kad, kaip teigia *Danieli* ir Komisija, nagrinėjama vielos valcavimo gamyklos statyba apima tik pramoninių staklių surinkimą, įrengimą ir paleidimą jau esamuose įrenginiuose, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Tokioms operacijoms Austrijos Respublika negali taikyti išimčių, nustatytų sektoriams „Statyba, įskaitant susijusias šakas“, pažymėtiems NACE kodais 45.1–45.4.
- 36 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 2 dalyje numatytu pereinamuoju laikotarpiu Kroatijos piliečių komandiravimui, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 96/71 1 straipsnio 3 dalies c punktą, į šios valstybės narės teritoriją toliau taikomas reikalavimas gauti leidimą dirbti, yra suderinami su SESV 56 ir 57 straipsniais, kaip Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 2 dalyje minimos priemonės, reglamentuojančios Kroatijos piliečių patekimą į šios valstybės narės darbo rinką (pagal analogiją žr. 2011 m. vasario 10 d. Sprendimo *Vicoplus ir kt.*, C-307/09–C-309/09, EU:C:2011:64, 32 ir 33 punktus).
- 37 Pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai tenkina visas pirmesniame punkte nurodytas sąlygas.
- 38 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 56 ir 57 straipsniai ir Kroatijos stojimo akto V priedo 2 skyriaus 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad valstybė narė turi teisę riboti įmonės, kurios buveinė yra Kroatijoje, darbuotojų, turinčių Kroatijos pilietybę, komandiravimą, reikalaujama leidimo dirbti, kai šie darbuotojai komandiruojami paskiriant dirbti, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 96/71 1 straipsnio 3 dalies c punktą, kitoje valstybėje narėje įsisteigusioje įmonėje tam, kad ši suteiktų paslaugas pirmojoje valstybėje narėje.

Dėl antrojo klausimo

- 39 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 56 ir 57 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybė narė turi teisę reikalauti, kad trečiųjų valstybių piliečiai, kuriuos kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė perleidžia toje kitoje valstybėje narėje įsteigta kitai įmonei, kad būtų teikiamos paslaugos pirmojoje valstybėje narėje, turėtų leidimą dirbti.
- 40 Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, veikla, kai įmonė už atlyginimą komandiruoja joje dirbančius darbuotojus ir jokia darbo sutartis su įmone naudotoja nesudaroma, yra profesinė veikla, atitinkanti SESV 57 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatytas sąlygas, todėl pagal šią nuostatą turi būti pripažinta paslauga (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 37 punktą).
- 41 Dėl pagrindinės bylos pažymėtina, kad viena Italijoje įsteigta įmonė teikia darbuotojų perleidimo paslaugą kitai šioje valstybėje narėje įsteigta įmonei, tačiau pastaroji šiuos darbuotojus naudoja Austrijoje savo paslaugoms teikti.
- 42 SESV 56 straipsnio nuostatos taikomos visais atvejais, kai paslaugų teikėjas siūlo savo paslaugas kitoje nei savo buveinės vietos valstybėje narėje, neatsižvelgiant į tai, kur yra įsisteigę šių paslaugų gavėjai (šiuo klausimu žr. 1991 m. vasario 26 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-154/89, EU:C:1991:76,

10 punktą), todėl reikia konstatuoti, kad darbuotojų perleidimo tarp dviejų toje pačioje valstybėje narėje įsteigtų įmonių paslauga, teikiama kitoje nei įmonės naudotojos buveinės valstybės narės teritorijoje, patenka į SESV 56 ir 57 straipsnių taikymo sritį.

- 43 Šiuo požiūriu neturi reikšmės aplinkybė, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas perleidimas susijęs su trečiųjų valstybių pilietybę turinčiais darbuotojais (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 39 punktas).
- 44 Dėl Sąjungos valstybėje narėje įsteigtos įmonės paslaugos teikėjos vykdomo darbuotojų, kurie yra trečiosios valstybės piliečiai, komandiravimo Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nacionalinės teisės aktai, siejantys kitoje valstybėje narėje įsteigtos įmonės paslaugų teikimą nacionalinėje teritorijoje su administracinio leidimo išdavimu, yra laisvės teikti paslaugas ribojimas, kaip jis suprantamas pagal SESV 56 straipsnį (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 45 punktas).
- 45 Remiantis pagrindinėje byloje nagrinėjamais teisės aktais, būtent taip yra tarpvalstybinio paslaugų teikimo atveju, kai trečiųjų valstybių pilietybę turintys darbuotojai perleidžiami Austrijoje.
- 46 Tačiau nacionalinės teisės aktai, kuriais reglamentuojama Sąjungos lygiu nesuderinta sritis ir kurie vienodai taikomi bet kuriam asmeniui ar įmonei, vykdančiai veiklą atitinkamos valstybės narės teritorijoje, nepaisant jų ribojamojo poveikio laisvei teikti paslaugas, gali būti pateisinami, jei atitinka privalomąjį bendrojo intereso, kuris neapsaugotas pagal paslaugų teikėjui jo įsisteigimo valstybėje narėje taikomas taisykles, pagrindą, yra tinkami užtikrinti, kad bus įgyvendintas jais siekiamas tikslas, ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 48 punktas).
- 47 Pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų, trečiųjų šalių piliečių, komandiravimo teikiant tarptautines paslaugas sritis šiuo metu nėra suderinta Sąjungos lygiu. Taigi tokiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti, ar iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų kylantys laisvės teikti paslaugas ribojimai pateisinami bendrojo intereso tikslu ir, jei taip, ar jie yra būtini, kad šis tikslas būtų pasiektas veiksmingai ir tinkamomis priemonėmis (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 49 punktas).
- 48 Šiuo klausimu primintina, kad nors siekis išvengti sutrikimų darbo rinkoje iš tiesų yra privalomasis bendrojo intereso pagrindas, vienoje valstybėje narėje įsteigtos įmonės darbuotojai, komandiruojami į kitą valstybę narę teikti paslaugas, nesiekia patekti į šios antros valstybės darbo rinką, nes atlikę užduotį jie grįžta į savo kilmės arba gyvenamosios vietos valstybę (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 51 punktas).
- 49 Valstybėje narėje nuolat galiojantis reikalavimas trečiųjų šalių piliečiams, kuriuos toje valstybėje narėje veikiančiai įmonei perleidžia kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė, turėti darbo leidimą viršija tai, kas būtina nustatytam tikslui išvengti sutrikimų darbo rinkoje pasiekti (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 56 punktas).
- 50 Šiuo klausimu pažymėtina, kad paslaugas teikiančiai įmonei nustatyta pareiga pateikti Austrijos valdžios institucijoms informaciją, patvirtinančią, kad trečiųjų valstybių pilietybę turinčių darbuotojų padėtis toje valstybėje narėje, kurioje jie dirba šiai įmonei, yra teisėta, ypač gyvenamosios vietos, leidimo dirbti ir socialinio draudimo aspektu, minėtoms institucijoms mažiau griežtomis, tačiau tiek pat veiksmingomis, kaip ir pagrindinėje byloje nagrinėjamas reikalavimas turėti darbo leidimą, priemonėmis suteiktų garantijas dėl šių darbuotojų padėties teisėtumo ir dėl to, kad jie savo pagrindinę veiklą vykdo valstybėje narėje, kurioje įsteigta paslaugas teikianti įmonė (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 57 punktą).

- 51 Tokia pareiga galėtų būti tiesiog išankstinės deklaracijos pateikimas, ir tai leistų Austrijos valdžios institucijoms patikrinti pateiktus duomenis ir imtis būtinų priemonių, jei atitinkamų darbuotojų padėtis būtų neteisėta. Be to, ši pareiga galėtų būti trumpo pranešimo apie reikalaujamus dokumentus formos tuo atveju, kai komandiravimo trukmė neleistų veiksmingai atlikti tokio patikrinimo (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 58 punktą).
- 52 Paslaugas teikiančiai įmonei nustatyta pareiga iš anksto pranešti Austrijos valdžios institucijoms apie vieno ar daugiau pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų komandiravimą, numatomą jų buvimo laiką ir paslaugas, pateisinančias komandiravimą, taip pat būtų veiksminga ir mažiau ribojanti priemonė nei pagrindinėje byloje nagrinėjamas reikalavimas turėti leidimą dirbti. Ji leistų šioms valdžios institucijoms patikrinti Austrijos socialinės apsaugos srities teisės aktų laikymąsi komandiravimo laikotarpiu atsižvelgiant į pareigas, kurios šiai įmonei jau nustatytos pagal socialinės apsaugos teisės normas kilmės valstybėje narėje. Kartu su šio sprendimo 50 punkte nurodyta minėtos įmonės pateikta informacija apie atitinkamų darbuotojų padėtį tokia pareiga leistų minėtoms valdžios institucijoms prireikus imtis priemonių pasibaigus numatytam komandiravimo laikotarpiui (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 59 punktą).
- 53 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 56 ir 57 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybė narė neturi teisės reikalauti, kad trečiųjų valstybių piliečiai, kuriuos kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė perleidžia toje kitoje valstybėje narėje įsteigtai kitai įmonei, kad teiktų paslaugas pirmojoje valstybėje narėje, turėtų leidimą dirbti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 54 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- SESV 56 ir 57 straipsniai ir Akto dėl Kroatijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą sąlygų ir Europos Sąjungos sutarties, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo bei Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pritaikomųjų pataisų V priedo 2 skyriaus 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad valstybė narė turi teisę riboti įmonės, kurios buveinė yra Kroatijoje, darbuotojų, turinčių Kroatijos pilietybę, komandiravimą, reikalaudama leidimo dirbti, kai šie darbuotojai komandiruojami paskiriant dirbti, kaip tai suprantama pagal 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje 1 straipsnio 3 dalies c punktą, kitoje valstybėje narėje įsisteigusioje įmonėje tam, kad ši suteiktų paslaugas pirmojoje valstybėje narėje.**
- SESV 56 ir 57 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybė narė neturi teisės reikalauti, kad trečiųjų valstybių piliečiai, kuriuos kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė perleidžia toje kitoje valstybėje narėje įsteigtai kitai įmonei, kad teiktų paslaugas pirmojoje valstybėje narėje, turėtų leidimą dirbti.**

Parašai.